

# FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este

Kéziratokat vissza nem adunk.

Szerkesztőség: Wekerle-tér 502.

Felolvas szerkesztő:

Dr. Buza Barna.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félfévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.  
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 502  
Hirdetéseket a legutóbbi számban árban közölünk.

## Előfizetési felhívás.

Az új negyedév küszöbén kérjük a függetlenségi eszme híveit, kérjük a szabad szót, az őszinteséget és az igazságot minden barátját: sorakozzanak lapunk lobogója körül!

Négy éve csak, hogy a Felsőmagyarországi Hírlap megindult, s szerénytelenség nélkül mondhatjuk, hogy nem esekély eredményekkel dicsekedhetik.

A zsarnok hatalom amely 20 éven át rabigában tartotta Zemplént, s elfojtott itt minden szabad gondolkodást, megtörve, remegve áll bűnös hatalma romjain. S az elnyomatás éjjelének sötétségét oszlatni kezdi a jobb, szabadabb jövőnek derengő hajnala.

Büszkén mondhatjuk, hogy lapunknak része van ennek a diadalnak a kivívásában.

Akinek kedves az ébredő Zemplén felséges látványa, sorakozzék hozzánk, támogassa lapunkat, amely ezután csak kettőzött erővel fog küzdeni a függetlenség, a szabadság, egyenlőség, testvériség szent eszméiért.

**A Felsőmagyarországi Hírlap**  
szerk. és kiadóhivatala.

786.

Sátoraljaihely, okt. 15.

Hála istennek, mégse minden tekintetben utolsó ez a mi vármegyénk Magyarországi vármegyéi közt.

Igaz, hogy a leglancabb vármegye, mert mind a nyolc képviselője a kormánypárt híve. Igaz, hogy minden magyar vármegyék közt egyedül foglalt állást a közös vánterület mellett, — de büszkén mondhatjuk, hogy egy dologban mégis vezérvármegye,

egyben mégis a legelső az egész országban.

Ez az egy pedig a kivándorlás. Ő ebben nem főz le minket egyetlen vármegye se. Messze túlhaladjuk valamennyit, — másban tán elhagyhatnak, de ebben az egyben — hiába is kapaszkodnak — sohasem fognak utolérni. Nincs az a hatalom, amely ebben a kérdésben elvitathatná a pálmát Zemplénmegyétől.

És ha gúnynevűl szárad ránk az, hogy a *leglancabb vármegye*, az igazságos utókor feldiszi majd egy hízelgő, egy kitüntetett jelzővel is, úgy fogja hívni Zemplént, hogy: a *legkivándorlóbb vármegye*.

Igen, valaha első volt Zemplén a szabadságszeretetben, a függetlenségben, a hazafiságban. Ez mind elmúlt, szertefoszlott azóta. De kárpótlásul szereztünk egy más elsőséget: elsőek vagyunk a kivándorlásban. Utóvégre ez is valamt.

Ne mondja azt senki, hogy a kormánypárt harminc éves korlátlan uralma nem mutat fel Zemplénben eredményeket. Mert az nem igaz. Avagy kell-e fényesebb eredmény, mint amiről most referálunk: hogy a folyó év augusztus havában 786 ember ment ki Zemplénből Amerikába?

Fényes, nagy eredmény ez, amilyennel egyetlenegy más vármegyéje se dicsekedhetik az országban. Mutassatok csak egyet is, amely legalább megközelítene ezt a hatalmas számot! Nincs egy se. A kivándorlási dolgában elér-

én kerületem csak olyan közepes nagyságu, mégis belekerült a dolog vagy ezer forintomba.

— Ezerbe?

— Ugy-e sok. De hát ha a képviselői fizetést tekintjük, ezt leszámítva is marad még annyi, a mennyiből tisztességesen megélhet az ember Budapestben.

— Megélhet-e?

— No igen. De hát mit esodálkozhatok ezen?

— Tehát csakugyan nem került volna a megválasztásod többre mint ezer forintba?

— Épen nem. Másképp nem is léphettem volna fel. Sajnos nem vagyok abban a helyzetben, hogy mint képviselő ne kellene a fizetésre számítanom s így nem költöttem el azt előre. Nektek talán többre került a választás?

— Valamicskével.

— Például?

— Például 20—30 ezer forinttal. Ördögbe, hát a te kerületedben csupa idealisták laknak.

— Nem mondhatnám. De én bejártam a kerületemet jóval a választások előtt s kioktattam a népet az új törvényre. Aztán szerveztem az emberreimet, főképp hogy ügyeljenek, ne hogy az ellenfél vesztgessen vagy

hetetlenül magasan áll Zemplén a többi megyék felett.

786 ember egy hónapban. Ez egy esztendőn 9432 ember, s ha így haladunk, 25 év alatt az egész vármegye Amerikában lesz.

Persze ezt mind a jó úd teszi. Vesztettül jól megy itt a dolga mindenkinek a kormánypárti klikkek áldott uralma alatt. A nagy boldogságot, megelégedést legjobban mutatja az, hogy az egész vármegye a tokaji hegytől fel a Krajnyáig csupa kormánypárti képviselőt választott. Ez mutatja, hogy mennyire tetszik a népnek a mostani állapot, s mennyire ragaszkodik hozzá. Pedig most már igazán szabadon és hamisítatlanul nyilatkozott a választásokon a nép akarata, mert hisz köztudomásu, hogy itt vesztegetésnek, etetésítésnek, erőszaknak és más viszázatésnek sehol híre hamva sem volt.

Hát ez a mostani szűztizta választás már kétségtelenül bebizonyította, hogy a zempléni nép mostani helyzetében boldog és megelégedett. S ha mégis kivándorol, az csak úgy magyarázható, hogy már megsokallja a nagy boldogságot, megcsömörlik tőle, s azért megy olyan országba, ahol kevesebb a jólét, ahol küzdeni is kell egy kicsit a kenyérért, s nem repül mindenkinek a sült galamb a szájába, mint itthon.

Hej, micsoda remek eredménye is ez a kormánypárti uralomnak! Rövid harmincegy nap alatt 786 ember feledte el, hogy a nagy világon e kívül nincsen számára

hanem, hogy maga is valami hasznát lássa. Mi a mandátum? Belépti jog a nagy világba, a hol lehet valami az embérből. Mondhatom, drága belépti jog, de kifizeti magát. Majd hasznát veszed te is. Igaz, hogy a te függetlenségi mandátumod csak olyan másod osztályu belépti jog, de azzal is elég jó helyre lehet jutni. Neked is fog jutni holmi kisebb direktorság, a végin meg valami kormánybiztosság, csak türelem.

— Már, ami engem illet, köszönöm, én nem kérek egyikből se.

— Nem-e? Hát mit akarsz csinálni?

— Mit akarok? Képviselő akarok lenni és meg akarom állni a helyemmel becsülettel. Dolgozni akarok, nem magamért, hanem az egész ország érdekében. Hiszen oly rengeteg teendő van egy képviselőnek, ha lelkiismeretesen meg akar felelni hivatalának, hogy saját érdekei ápolgatására ideje sem jut. A kishivatalnokot, ha nem végzi el a dolgát, elcsapják, csak a képviselőtől nem veszi rossz néven senki, ha elfelejti, hogy a nép bizalma által reáruházott hatalom s a nyert anyagi javakkal szemben bizonyos kötelezettségei is volnának. Vajjon hány képviselő van a ki, mielőtt a nép sorsátintéző törvényt elfogadná, a vonatkozó viszo-

hely, 786 ember szegte meg a költő parancsát: itt éljed, halnod kell!

Hisz igaz, hogy itt élünk kell de ma már oda jutottunk, hogy élünk nem lehet. Ez a tejjel-mézzel folyó magyar Kánaán nem terem annyit, amennyi fiainak betévé falatra szükséges.

Azaz dehogyan is nem terem. Hiszen egész Ausztriát táplálja dusan, bőségesen!

Bezzeg nem vándorol ki a cseh munkás. Mert annak bőven jut fehér kalács a magyar föld terméséből. Csak a magyar föld fiainak nem jut belőle, csak azokat úzi el innen az inség. Ruhánk, bútorunk mind osztrák gyártmány, — osztrák iparost táplálunk érte, — a testvéreink pedig éhínség elől menekülnek idegenbe.

És ezt mind a kormánypárt áldásos uralmának, a dicsőséges, a kedves közösgyes rendszernek köszönhetjük. E miatt eszi meg az osztrák munkács azt a kenyeret, amely a magyar népet illetné jog és igazság szerint. E miatt kell Zemplénmegye földjéről egy hónap alatt 786 embernek futni Amerikába.

Haragszunk a kivándorlási ügynökségekre, s nem vesszük észre, hogy a kormánypárt uralma, a közösgye rendszer a legbuzgóbb és legeredménydúsabb kivándorlási ügynökség. Ez liferálja át lassankint Amerikába Magyarország lakosságát. Ez fosztogat ki minket egy idegen ország javára, ez teremtí az inséget, amely még az

## TÁRCA.

Utközben.

A Felsőmagyarországi Hírlap eredeti tárcája.

A Budapest felé robogó gyorsvonat egyik első osztályú kocsijába benyit egy úr. A már bennlévő két úri ember felugrik és örömmel üdvözl.

— Ah, szervusz, szervusz. Tehát te is Budapestre? Halljuk, szerenésesen megléttél. Gratulálunk.

— Köszönöm. Viszont nektek. Úgy tudom óriási többségetek volt.

— No, igen. Mi márrégi emberek vagyunk a kerületeinkben.

— És a nép bizalma nem esőkken irányotokban? Igazán szép.

— De bezzeg a tárcánk tartalma meglehetősen esőkcent. És ez már kevésbé szép.

— Hja ez elkerülhetetlen. A mire a törvény azt mondja: szabad, arra a nép azt mondja: muszáj. A fuvar-költségek, zászlók, tollak, nyomtatványok meg a választók ellátása a választás színhelyén, bizony az szép egynehány százasa kerül.

— Százasa?

— Bizony akár ezrest is mondhatnánk. Már a milyen nagy a kerület. Az





tot ó csinálta. De milyen fényes üzletet! Beszüntheteti vagyona egy részét megemésztett szövetkezetét, anélkül, hogy eljárása hátrálnak látszanék, sőt nagylelkű tettként fogják ünnepeelni azok, kiknek kárörömötől félt; lekötöztetett szolgálóival tette a meganyargatott zsidókat és klerikális barátját beöregítette a parlamentbe. Hisz az az egy gróf túljárt az egész kerület zsidó választóinak az eszén. Hol van itt az a sokat diésért öles zsidó ész? Ézért mondtuk, hogy az önk eljárása nem csak gyalázatos, — gyalázatos már azért is, mert a Kossuthpárti felölt csak azért lépett föl, mert önkök biztatták és mert bizott önkökben. — hanem ostoba is, nagyon ostoba.

Zsidó atyáimiai, akiket ez a cikk illet, tessék ezt a kemény pirulát leny olni, mert ez olyan orvosság, a mitől talán mégis meggyógyulhatnak.

Ölel hived:

Dr. Székely Albert.

## KOSSUTH SZOBOR.

— **A Kossuth szobor bizottság jelentése.** A zemplénmegyei Kossuth-szobor bizottság f. évi szeptember hó 12-én tartott gyűlésén ld. *Mecner* Gyula bizottsági elnök jelenté miszerint a járási s helyi szoborbizottságok megalakultak. Ezek közül azonban csak a szerencsi, varannói és szinnai járási főlzolgabírói, továbbá a homonnai és sztrópkói helyi bizottságok elnökei terjesztették be az alakulásról jelentéseiket.

A sárospataki helyi bizottság elnöke arról adott értesítést, hogy a bizottság Sárospatakon is megalakult ugyan, azonban miután Sárospatakon külön akarnak Kossuth-szobrot állítani melyre már előbb is gyűjtöttek; működésüket első sorban erre kívánják ezentul is kiterjeszteni.

A megyei pénztár kimutatása szerint eddig befolyt és pedig: 1. a tokaji járás főlzolgabírájától 87 K. 2. a szerencsi járás főlzolgabírájától 628 K. 3. Az „Ocskay Brigádéros” jövedelme 656 K. 26 F. 4. a megye 20,000 kor. ajánlatának 1901. első félévi letét kamata fele jövedelme ezimén 1491 K. 5. Thaly Ferencz-től 100 K. 6. a homonnai főlzolgabíró-tól 92 K. 40 F. 7. Az erdőbényei fűrődéből jövedelme 94 korona 72 fillér. — Összesen 3149 korona 38 fillér.

Ezek szerint a Sátoraljai hely r. t. város által gyűjtött mintegy 5000 K. alappal együtt ma 8149 kor. 38 fillér készlet áll rendelkezésre.

Minden valószínűség szerint azonban, ha az összes gyűjtések befolyának, az alap ma már a 10 ezer koronát elérheti.

Jelenti továbbá elnök, hogy a 20 ezer korona megyei dotáció folyósításának kérdése, mely t. i. a letéti kamatok felére lett successive utalva, máig sincs eldöntve, miután a m. kir. belügyminiszter e tekintetben elhatározási jogát negyven napon tulra is fentartotta.

Elnök azonban azon helyzetben van, miszerint biztosíthatja a bizottságot, hogy a vármegye által megajánlott husz ezer kor. felett leendő rendelkezésre név akadály fenn forogni nem fog, azaz az érintett körülmény nem akadályozandja azt, hogy a szobor Kossuth Lajos születésének százéves fordulójára 1902. év őszén leleplezhető legyen.

E szerint a kérdés ma és most csak az, miszerint a megye 20 ezer korona adományával együtt mintegy 34 ezer koronában valószínűsíthető alapot elégnék itéli-e a bizottság megfelelő szobor előállítására?

Igenlő esetben mi nem állana annak útjában, hogy a szobor helyének végleges megállapítására s mindjárt ezután a szobor tervezetre név a döntő intézkedések megtétecsenek.

## HIRES.

— **Eljegyzés.** Dr. Székely Béla orvos Tökaterobesen jegyet váltott *Rottenberg* Rózsi-ka kisasszonnyal Kassáról.

— **Lelkés választás.** Az újonnan szervezett rozsnyói ev. ref. egyház presbitériuma f. hó 6-án egyhangúlag Réz László homonnai ev. ref. lelkészt hívta meg papjával.

— **Esküvők.** *Keleti* Jenő helybeli kereskedő tegnap tartotta esküvőjét *Gömöri* Erzsike kisasszonnyal Rimaszombaton. — *Reichard* Jenő eperjesi kereskedő e hó 20-án tartja esküvőjét *Glattstein* Berta kisasszonnyal Sátoraljai helyben.

— **Lelkészi kinevezés.** Szabó Sándor bánszakai h. lelkész kinevezetelt Szacsurbá parochusul.

— **Új kórházi orvos.** A homonnai megyei közkórház főorvosul dr. *Rosenfeld* Miksa budapesti orvos választott meg.

— **Új főesperes.** A sáros-zempléni ev. esperesség szavazatszedő-bizottsága e hó 4-ikén bontotta föl Bánó Árpád esperességi felügyelő elnöklete alatt a Chotvács Endre budaméri lelkész elhunytával megüresedett főesperesi székre az egyes egyházközségek részéről beérkezett szavazatokat. Az eredmény az, hogy Hoznek Lajos giráltyi ev. lelkész lett abszolút többséggel megválasztva, a kit nagy ünnepegyességgel még e hó folyamán fognak új hivatalába iktatni. A megválasztott eddig is — mint főjegyző — elismeréreméltó szolgálatokat tett az esperességnek. — Közbeesésben áll, lelkés papja a giráltyi ev. egyháznak. Az új főesperes mellett a legtöbb szavazatot Hajdu János zsegynei ev. lelkész kapta.

— **Hivatali vizsgálat.** *Dávid* Endre m. kir. posta és távirda tanácsos és *Györy* Gyula posta és táv. titkár a helybeli posta és távirda hivatal f. hó 10-től 13-ig alapos vizsgálat alá véve azt minden tekintetben a legnagyobb rendben találták.

— **Véres kártpárhaj.** A választási küzdelmeknek véres utójátéka játszódott le okt. 16-án, kedden délután.

*Mihályi* József, a Zempléni Hirlap derék szerkesztője a választás után hosszabb cikkben ösztön és tárgyilagosan megírta a választási nap történetét.

A Dókus-párt főkortese, dr. *Thuránszky* Zoltán sértőnek találta magára névze a cikk egyes kitételeit, de nem kért értük elégtételt Mihályi-tól, hanem két uri emberrel, ifj. *Mecner* Gyulával és *Staut* Józseffel azt izente neki, hogy ő (t. i. *Mihályi*) gazember.

*Mihályi* esudálkozva vette tudomásul a barátságos izenetet, s provokáltatta *Thuránszky*-t. Volt azután az ügyben egy párbajbírósg, egy becsülethírség, míg végre amnyi balszerencse közt, oly sok vizsály után kedden d. e. fél 11 órakor kardal álltak szemben egymással az ellenfelek.

Ebben a harcban az ellenzékre mosolygott a szerencse. — Az első összecsapásnál *Thuránszky* erős vádgást kapott a jobb kezére, s erre az orvosok megállapították a harc képtelenséget s a sérdékek beszüntették a párbajt. A felek nem békültek ki.

— **Megint tűz.** Nagy tűz volt Új helyben megint kedden, okt. 15-én este. Ugy 7 óra tájban kigyuladt *Haas* Lipótnak a főútcán levő házában az udvari földszintes épület, s teljesen leégett. A lakások mind beégték, aminek leginkább a padlás avult volta az oka. A lakóknak igen nagy kára van.

A tűz körülbelül két óra hosszaig tartott. Mikor már jóformán elaludt, akkor megjelent egy pár városi tűzoltó egy szivattyúval s hozzáfogott volna az oltáshoz, ha lett volna még mit oltani.

A város által évi nyolcezer koro-

nával és két lótarással szubvencionált tűzoltóságtól mindenestre dícséretes dolog, hogy mikor már mások eloltják a tüzet, legalább akkor elmev, s megnézi, hogy nagy tűz volt-e? Mert utóvégre hisz azt is megtehetné, hogy egyáltalában rá se nézne a tüzekre. Elég a tűzoltóságtól, hogy minden évben csinál egy tűzoltó-majálit, szemtelenség volna azt kivánni tőle, hogy még tüzet is oltson.

Igaz, hogy van a tűzoltóságnak két lova, melynek állandóan befogva kellene állani, hogy tűz esetén azonnal indulhassanak, meg van 7 fizetett városi tűzoltó, akinek mindig inspekciónak kellene tartani, de istenem mikor olyan ritkán van tűz, hát érdemes azért folyton készenlőben lenni?

Szóval szó, ami szó, ideje volna már újraszervezni a tűzoltóságot, s nem várni be, míg egyszer igazán nagy szerencsétlenség támad a sok mulasztás miatt!

— **Kérem a gazdaközönséghez.** A zemplénvármegyei gazdasági egyesület titkári hivatala ez uton is tisztelettel kéri a gazdaközönséget, hogy mindazok a kik a titkári hivataltól f. év augusztus végén a buza átlagos termesztési költségeinek megállapítására vonatkozó kérdő ívet kaptak, sziveskedjenek a kérdő ívekben foglalt kérdésekre a feleletet megadni, s azokat a zemplénmegyei gazdasági egyesület titkári hivatalának címére f. hó 20-áig visszaszármatatni.

— **A sátoraljai helyi városi színház** október 20-ától kezdve ujból megnyílik a Muzsák számára. A városi tanács a színházi bizottság véleményes jelentése alapján Dobó Sándor szinigazgatónak adott engedélyt f. é. október 20-ától — január 15-ik napjáig megtartandó 80 előadásra. Az engedélyben kikötött feltételek biztosítására a szinigazgató 2000 korona biztosítékot tesz le s a város által megállapítandó subventiót a 80 előadás lejárta után kapja.

— **A zemplénvármegyei agarászárulat** elegy-agar-versenyét 1901. évi október hó 28-án s a következő napjain Gálszécsen tartja. Összejövetel október hó 27-én. — Közgyűlés ugyanezen napon esteli 8 órakor a nagy vendéglőben. Versenydíj a társulat által adott 700 kor. értékű tisztelet díj az elsőnek, a második agrárnak gr. Andrásy Góza elnök által adott tiszteletdíj. Tét. 10 kor. f. v. f. Nem egyleti tag, valamint versenydíjat nyert agarért kettős tétel fizetendő. Minden agar után ezen felül 1 darab 10 koronás arany a vándordíjra való nevezésért külön fizetendő. Ezen vándordíj — védi Vladár Emil ur — az első agrártulajdonosnak adatik át, ki azt háromszor köteles megnyerni. ellenkező esetben a legközelebbi verseny nyertőjének átengedni köteles. Nevezi alóliit titkárnál október 27-ig és a helyszínén október 28-án esteli 8 óráig lehet. Október 28-án társas ebéd. A netalán szükséges szállásokról Nemes Sándor társulati tag, gálszécsi lakos, megkeresésre szives lesz gondoskodni. Versenyünk nyilvánosak lévén, külön meghívók ki nem adtnak. Sátoraljai helyi, 1901. október hó 8. — *Dókus* Gyula titkár.

— **Szakiskola megnyitása.** A sárospataki fizeszaki rajziskola okt. 13-án megnyílt. A megnyitást a kereskedelmi miniszter által kinevezett felügyelő bizottság és az összes agyagipari munkások jelenlétében a felügyelő bizottság elnöke *Szinyei* Gerzson végezte.

— **A kassai gyümölcskiállítás.** A kassai gyümölcskiállításra a jury a következő zemplénmegyei kiállítókat kitüntetésben részesítette: Szőlőszeti Allami csoport. aranyérem: Bodrogszerdahelyi „Immunis” szőlőtelep 34 faj esemeggyűjteményért s csomagolási eljárás bemutatásáért. Elsőrendű elismerő oklevél: Dr. *Hornay* Béla, *Thuránszky* László. Bronzérem: *Kau* Frigyes esemeggyűjteményért. Közreműködői oklevél: *Magyar* And-

rás Bodrogszerdahely és *Hadas* Sándor Sátoraljai helyi.

— **Marhavész.** Márk községben a marhavész pusztit. A mult heten egy nap 6 drb. tehén döglött meg. A község zárlat alá van helyezve, s pedig oly szigoruan, hogy szekerem sem be sem kijönni nem szabad.

— **Az „Ország-Világ” ünnepi Falk száma,** a legbecesebb irodalmi termek, a melyet Magyarországon ilusztrált hetilap valaha produkált. Megtaláljuk benne dr. *Falk* Miksának ötven éves tevékenységét méltató fényes tollból eredő leírást közli *Falk* Miksának különböző korbeli hí arcoképeit. bemutatja a tudományos akadémia tagsági oklevélét hozza *Deák Ferenc*-nek *Falk* Miksához intézett két eredeti levelet, és közli *Falk* Miksa dolgozó szobáján és egyéb nagybecsű ereklyén kívül a Pesti Napló 1858-iki szerkesztőségének tagjait és az 50 éves tudor kézírását különböző korszakokban. *Falk* Miksának, a mult időt tárgyozó rendkívül érdes essay-cikkein kívül *Ferenczy* Idának a megboldogult királyné felolvasónőjének *Falk* Miksához intézett levelének eredetijét. A minden tekintetben sikerült izléssel és nagy körül tekintéssel szerkesztett *Falk*-számnak rendkívül becses részét képezi a „dr. *Falk* Miksáról” című másfél ivre terjedő rovat melyen ötvennél több kapacitás és társadalmi előkelőség elmondja véleményét *Falk* Miksa eddigi működéséről. Előfizetések az „Ország-Világ” kiadóhivatala címére Budapest V. Hold utca 7. küldendők.

## KÖZGAZDASÁG.

### Emlékirat

a borértékesítési szövetkezetről.

### A szervezkedés elvei.

Közli: Dr. Lóczy László.

A szövetkezetek a pénzpiac jelen állása szerint 5 és fél százalék, de bármikor is oly olcsó pénzben fognak részesülni, hogy ha azt saját tagjaiknak egy százalékkal drágábban is adják ki, ezekre névze a kölcsön még mindig olcsóbb lesz, mint a helyi s vidéki pénzintézetek kamatába. Így aztán ez az 1 százalék a szövetkezeti célok szolgálatára tetemes összeget hoz össze.

Kedvetben a szövetkezeteknek tartózkodniok kell minden nagyobb befektetéstől. Szükség mégis, hogy a pincemester gyakorlatilag foglalkozék a szövetkezet jövő céljai előkészítése érdekében bizonyos minta gyűjteménnyel, hogy az általa kezelt borok mintaszerűségeit okulás gyanánt a közönségnek bemutatthassa s így folytonos gyakorlat által termelő vidékét kitapasztalva — ösmereitét öregbithesse. E végből, egy ily kicsi üzletkörnek megfelelő legszükségesebb berendezéseket minden szövetkezetnek létesítenie kell. A vezető pincemester szaktudása, a szövetkezeti igazgatóság ügyessége s az üzletvitelbeni jártasságától függ azután, hogy ez az üzleti kör — beálló szükség esetében kiterjeszthető-e egy fokozatosan fejlődő hatalmas üzletgá. A szövetkezeti leg kezelendő borokat pedig beszerzheti a szövetkezet akár valamely tag borának megvétele, akár kezele és értékesítés végett leendő átvétele útján. Egy ilyetén kisbelső pincébéli foglalkozás mellett a pincemester reá érne a szövetkezeti tagok borainak kezelését is részint gyakorolni, részint ellenőrizni s a hozzáfutó szövetkezeti tagoknak az irányított mindenütt és mindenha megadni.

Ez a több helyütt a Tokaj-Hogyalja minden pontján folytatott pincekezelés volna az oskolája a tokaji borokkal való helyes bánásmódnak, a szakmatyagok megőrzésével leendő kiérlelésnek s így becsértékük bizalomgerjesztő fokozásának. És ha ily módon, az exportképes kitudó



borok előállításának biztos módjait, ismérveit felfedezték, kezünkben leendő a mód, mely mellett ha szükség kényszerít, nagyobb eszközökkel dolgozva piacot teremthetünk önmagunk is borainknak.

A szövetkezetekről szóló 1898. 23. t. cikk pedig megadja nekünk azokat a könnyítéseket, melyek eme céljaink megvalósításánál igen előnyösen esnek latba. Mert a 47. § szerint mentesek leendünk a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adója, az ezután kivettetni szokott általános jövedelmi pótdadó, törvényhatósági és községi adó, utadói és ipar és kereskedelmi kamarai illetékektől valamint a bélyeg és illeték fizetés kötelezettségétől.

**A kistermelők szervezkedése.**

Mindezek az előnyök s a hitel-szerzés és nyújtás eszközei a kisbirtokosok szervezkedésénél is épen így rendelkezésünkre állanak. Azonban az ő boldogulásuk már több más feltételtől függ, melyeket okos körültekintéssel kell megvalósítani.

A kisbirtokos rendszerint olesón és sokat igyekszik termelni, hogy termését a helyi közvetítő kereskedelemtől rögtön eladva, pénzzé tehesse. És ha ez a gyors kelendőség a szövetkezet kebelében részére nincs biztosítva, a kötelék nyugtától mihamar kilépés útján megszabadítaná magát. A kisbirtokos, vagy jobban mondva az a kistermelő, aki önközevel művelni szőlőjét, kissébb önköltségének tudatában olcsóbban piacra veheti termését. Művelésének, szüretelésének és borkezelésének primitív volta azonban borai iránt a bizodalmat nagyon lelohasztja. Ebből következik aztán, hogy a gondosan eljáró gazdák terményeinek forgalmi ára sem emelkedhetik a valódi érték színvonalára.

A szövetkezés által tehát a bizodalmat kell helyreállítani, hogy annak révén emez olcsóbb minőségű borok is megfelelő áron és gyorsan eladhatók legyenek.

Ezek a kisebb minőségű borok pedig nemcsak a helyi spekuláció, de a nagykereskedeleim előtt is keresett cikkek volnának, ha azokat együtt, egy minőségben, nagyobb tömegekben találná s nem volna kénytelen apró tételekben, vagy másod és harmadkézből beszerezni azokat s ami fő, természetesen valódisága iránt kételyei nem lennének. Ezért van szüksége a kis termelőnek oly szövetkezetek létesítésére, melyek a megművelés lehető ellenőrzése mellett a termelőtől a szőlőtermést vonnék meg, vagy adnának arra mondjuk a háromnegyed becsérték erejéig vételári előleget s az utolsó negyed részt a borok eladása után fizetnék ki a nyereség többletével együtt, levonva ebből a szövetkezetnek üzleti járandóságait.

A becslést pedig egy szakértő bizottság eszközölné, mely az igazgatóság tagjai közül e végre feljogosítva ellenőrizné a tagok művelés módját, a leszüretelés időpontját és minődon történt végrehajtását, minőségi osztályba sorolná a szőlőterületeket tájfékvés, a természet szőlőfajok és talajminőség szerint s azokra is figyelmeztet megbeszélés a beszületett szőlőtermést annak cukortartalma szerint.

Ezt az így összegyűlt termést ezután a szövetkezet eleintén kibérlendő, később megépíthető prészházban egyöntetű borokká dolgoztatná fel, pincézne le, s kezelné azok értékesítéséig.

Az eladási ár meghatározása itt már az igazgatóság korlátlan jogkörébe tartoznék. A kis birtokos így meg lenne szabadítva a hordóvetélt költségtől, melynek hiánya őt gyakran szorult helyzetbe taszítva, kénytelen potom áron elfeésérelni lábón álló termését.

A hitelszervezkedés itt is a fentközlött számítási alapon történék. És pedig: minden 800 négyzet öl vagy ennél kisebb szőlőterülettel

biró tag tartoznék egy üzletrészt jegyezni. Ahány 800 négyzet öl terület foglaltatik valakinek birtokában, köteles az annak megfelelő mennyiségű üzletrészt aláírni. Ha már most egy üzletrész, vagyis 800 négyzetölnyi szőlőterületnek évi átlagos termését öt gönci hordó borra tesszük s egy hordó bor árát 50 koronára átlagértékben vesszük fel, ekként 250 korona értékű bort kapunk, mely szüret után eladásra vár. — Avégre tehát, hogy ezt a 250 koronát a szövetkezet kölesön vehesse, minden 800 négyzet öles üzletrész tulajdonosának legalább egy 50 koronára értékű részjeggyel kell aláírni és annak tízszeres összege erejéig kell jóállást vállalnia a szövetkezet hitelezőivel szemben. Ezek az arányszámok szintén csak példaképpen vannak felhozva s az alakuló szövetkezetek volnának hivatalos saját termelési viszonyaik alapján a hitelalap kulcsát megállapítani.

A szövetkezet különben ezt a hitelalapot nem meríti ki teljesen a tagjainak nyújtott vételári előlegek által, mert az imént láttuk, hogy csak háromnegyed részét fizeti ki a becsértéknek s a végső egy negyed részt akkor, ha a borokat eladta, tehát már a vevő pénzéből.

Az évi mérleg összeállításakor tartandó közgyűlés fog ezután dönteni a felett, hogy a borok eladásánál mutakozó nyereség mily mértékben fordítsassék a szövetkezeti üzem fejlesztésére s mennyi legyen a tagok között, vagy a beszületett termés mennyiség arányában felosztandó.

(Folyt. köv.)

**TÖRVÉNYSZEK.**

§ Korai mákvirág. Snyizik Mihály garanyi eskikő bojtárban, ki az óvoda és elemi iskolában már megtanult magyarul, 13 éves korára oly fényesen megnyilatkozott az ősi magyar virtus, hogy ezzel a képességgel akár főkortes is lehetne bármely képviselő választáson. A jeles esemete ugyanis a szilaj eskikő legeltetése közben maga is megszüljodva, a garanyi legelőn f. évi július 17-én, Vajda András pajtásait oly alaposan hátha szarta egy csillagos bieskával, hogy az imént nevezett fiatal ur 20 napon tul gyógyuló testi sértést szenvedett. Ennek alapján a Miska fiu súlyos testi sértés büntetésben lett a sátoraljaujhelyi kir. törvényszék által bünösnek kimondva, de éretlen korára való tekintettel a btk. 85. §-a alapján csak 14 napi fogház-büntetésre ítélteték. — Remélhető, hogy kóstolába ez is elég lesz a nagyra termett eskikő bojtárnak, s jövőben inkább szalonáka szurkálja a csillagos bieskat, aint vele gypkőzösségben élő cimborák háttába.

**Nyilatkozat.**

Sennyey István br. ur segédeinek a „Zemplén” legutóbbi számában közlött nyilatkozatát, némelyek úgy magyarázták, mintha az Székely Áron újságíró társunkra vonatkoznék. Kijelentjük, hogy az ezen nyilatkozattal összefüggésben álló újságoikkot nem Székely Áron írta és így önmagától értetődőleg a Sennyey báró ur segédeinek nyilatkozata se vonatkozhatik reá.

Sátoraljaujhely, 1901. okt. 16.

A szerkesztőség.



Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA

**Tanulóul felvétetik**

egy jó házból való fiu

**Friedmann Lajos** bádigos mesternél

Sátoraljaujhely, Klastrom-u. 904.

**Egy jó irással biró**

uri ember

irodai munkát vállal.

Czím a kiadóhivatalban.

**TROPON** a legjobb tápláló és erősítő szer.

**TROPON** ötszörte táplálób, mint a hus melynek legfontosabb részét: **fehérnyéjét** tartalmazza.

**TROPON** növeli az **egészséges** test erjét, megakadályozza a betegek elgyöngyülését, siettetti az ifjúk megerősödését.

**TROPON** megbeszülhetetlen mind-ama betegségekben, melyekben könnyen emészthető és bőséges táplálékra van szükség a betegnek.

**TROPON** nélkülözhetetlen táplálék azért mindazoknak kiknek **rosz a gyomruk, betegek a beleik, gyöngök az idegek, akik verszegények, köszvényesek tüdőbajosok, ozukorbeteg** és más olyan bajokban szenvednek, melyek a rendszer étellekel való táplálkozást lehetetlennek teszik.

**TROPON** nemcsak a legjobb, hanem a legolcsóbb fehérnyéké-sztimény is. Ár: 100 grm. 1 kor. 20 fil.

**TROPON** kapható minden gyógyszer-tárban. 1.

**Üzlet átadás.**

A Deák-utcában, a főgymnasium tőszomszédságában jóforgalmu **fűszer- és iskolacikk kereskedés**, egybekötve **dohányáruda** és jól jövedelmező **italméréssel** azonnal átadó.

Feltételek megtudhatók

**Deutsch Salamon** kereskedésében

(Deák utcában)

Ugyanott egy legújabb szerkezetű, keveset használt, legjobb karban levő **irógép** teljes felszereléssel, mér-sékelt árban eladó

**Bor eladás.**

1889. évi saját termésű valódi hegyaljai

szamorodni és asszú bort

üvegenként is eladok.

Szamorodni 3 K. 20 fil. Asszú 6 K. Asszú finomabb 10 K. literenkint.

**Lövy Adolf,**

könyvkereskedő S.-A.-Ujhely.

**Budapest—Miskolcz—Sátoraljaujhely és vissza.**

	Gy.	Sz.	Gy.	Sz.		Gy.	Sz.	Gy.	Sz.		
Budapest	ind.	7.10	8.50	2.35	9.45	S.-A.-Ujhely	ind.	7.28	12.13	4.02	9.10
Hatvan	érk.	6.30	10.38	3.55	10.56	Szerencs	érk.	8.31	1.45	5.02	11.00
Miskolcz	érk.	10.53	4.50	6.20	2.56	Miskolcz	érk.	9.25	2.56	5.52	12.34
Szerencs	érk.	11.50	3.12	7.13	4.32	Hatvan	érk.	12.00	6.23	8.25	4.15
S.-A.-Uj-hely	érk.	12.55	4.39	8.14	6.33	Budapest	érk.	1.30	8.30	10.00	6.35

**Sátoraljaujhely—Lawocne és vissza.**

	Gy.	Sz.	Gy.	Sz.		Gy.	Sz.	Gy.	Sz.		
S.-A.-Ujhely	ind.	1.10	5.06	8.48	7.39	Lawocne	ind.	12.31			6.35
Csap	érk.	2.07	6.14	9.48	9.16	Munkács	érk.	4.02	8.52	1.41	3.44
Ungvár	érk.	3.47	7.30	10.55	11.33	Bátyú	érk.	5.04	9.42	2.18	5.06
Bátyú	érk.	2.27	6.11	10.16	10.08	Ungvár	érk.	4.11	8.36	1.08	4.46
Munkács	érk.	3.13	7.45	11.10	11.29	Csap	érk.	5.38	10.38	2.47	6.15
Lawocne	érk.			2.33	4.30	S.-A.-Ujhely	érk.	6.54	11.53	3.41	7.56

**Sátoraljaujhely—Mezőlabercz és vissza.**

	Gy.	Sz.	Gy.		Gy.	Sz.	Gy.		
S.-A.-Ujhely	ind.	7.03	1.35	8.32	M.-Labercz	ind.	3.50	11.49	3.30
Nagy-Mihály	érk.	9.35	3.47	10.25	Homonna	érk.	4.55	12.58	5.03
Homonna	érk.	10.36	4.16	10.55	N.-Mihály	érk.	5.35	1.41	6.01
M.-Labercz	érk.	12.05	5.32	12.05	S.-A.-Ujhely	érk.	7.13	3.30	8.31

**Sátoraljaujhely—Kassa és vissza.**

	Gy.	Sz.	Gy.		Gy.	Sz.	Gy.		
S.-A.-Ujhely	ind.	7.03	1.15	8.32	Kassa	ind.	4.05	12.50	5.33
Kassa	érk.	10.05	3.38	11.10	S.-A.-Ujhely	érk.	7.13	2.52	8.31

**Sátoraljaujhely—Királyháza—M.-Sziget.**

	Gy.	Sz.	Sz.		Sz.	Gy.	Sz.		
S.-A.-Ujhely	ind.	1.10	5.06	7.39	M.-Sziget	ind.	6.00	10.05	11.35
Bátyú	érk.	2.27	6.41	10.16	Királyháza	érk.	8.05	12.02	3.20
Királyháza	érk.	4.41	8.37	12.35	Bátyú	érk.	10.09	2.28	5.26
M.-Sziget	érk.	7.30	10.50	4.56	S.-A.-Ujhely	érk.	11.53	3.41	7.56